

בזה יש קרירות, יש קצת שמושפעים, ויש יותר מקצת... כמה שמנסים מבפנים ומבחוץ לקרר את העניין.

הדברים הם פשוטים אבל המצב הנורא גורם לטשטוש ולבלבול גדול, יש שבועונים ויש עוד כמה דברים שמתשטשים ומבלבלים, צעירי הצאן גדלים ככה ושומעים דברים שלא ראויים להישמע בכלל, והלואי שלא היו... ובשל כך צריך לחזור על הדברים הפשוטים ממש, הדברים שפעם כל תינוק בית רבן ידע שזו עקירת הדת ממש!

הרה"צ ר' אריה לוי זצ"ל היה מביא ומראה את המעשה עם הנצי"ב שאמר לבנו רבי חיים ברלין שיכתוב את הדברים לדורות (והראה לנו את הכת"י עצמו), שכאשר נסגרה ישיבת וואלזין בגלל שהשלטונות דרשו שילמדו שפות, הנצי"ב נחלה מזה, ואמר לו הנצי"ב לפני מותו, הלא אתה יודע כמה צער יש לי מן הגזירה ונחליתי ממנה, ודע כי הסיבה העיקרית לסגירת הישיבה היא בגלל שבהתחלה ויתרו להם קצת אחרי שראו שאי אפשר לעמוד בזה, ובמטרה שלא תעקר התורה, והסכימו ליתן קצת זמן ללימוד השפה, ועל ידי ההתחלה הזאת נמשך ונמשך עד שרצו לעקור יותר. ועמדנו על זה, כפי שבאמת ראינו בשאר הישיבות הקדושות, שאם חס ושלום היינו מוותרים, לא היה זכר וקיום לישיבות הקדושות ח"ו, ורק בזכות שעמדו על כך במסירות נפש הן התקיימו. וכאמור, הנצי"ב ביקש מבנו שיכתוב זאת לדורות, שלא להתחיל לוותר שום ויתור כי מזה נמשך עוד ועוד.

ופשוט שלא על לימוד שפת רוסיה יהרג ואל יעבור, רק ראו ברוח קדשם מה שעניינו ראות שסימת הרעיון להתדמות ולירדע שפת וכתובת הגוים הוא חרב חדה לכל רוח קודש כ"ש שימת הרעיון להתדמות למלעיגי לכל קודש. ואשר לא יפחד ולא ישים ליבו בראשיתו ויאמר ביתי לא תסור ינהום באחריתו בראותו ביתו שחצנית דורסת בגרל גאווה ומבזה כל צניעות וכל קודש ופונה עורף ומזלזלת דברי הורים ומורים האם גחלים יחתה בראשה והיא לא תשרף?

אך לבסוף גם בו יבער האש ויאמר על כל פסול כשר ועל כל רע יאמר טוב, כי ענינו ישע ולבבו יכבד כי הבא לטמא פותחין לו". (מובא בספר אורח דוד עמ' שמ"ו)